

MĚŘENÍ – Laboratorní cvičení z měření

Měření nízkofrekvenčního koncového zesilovače, část 3-13-1

Výukový materiál

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0093

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 21

Číslo materiálu: VY_32_INOVACE_SPŠ-ELE-5-III2_E3_11

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NÁZEV DUM

Předmět: MĚŘENÍ

Ročník: 3.

Jméno autora: Ing. Vít Krňávek

Škola: VOŠ a SPŠ Šumperk, Gen. Krátkého 1

Anotace : Rozbor funkce nízkofrekvenčního koncového zesilovače.

Klíčová slova: kvazikomplementární zapojení zesilovače, budící stupeň, koncový stupeň, pracovní bod zesilovače

POUŽITÉ ZDROJE

---

1. NOVOTNÝ, Vlastislav. *Nízkofrekvenční elektronika II*. 1. vydání. Brno: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1982. 182 s. Č.P. 412-33324.

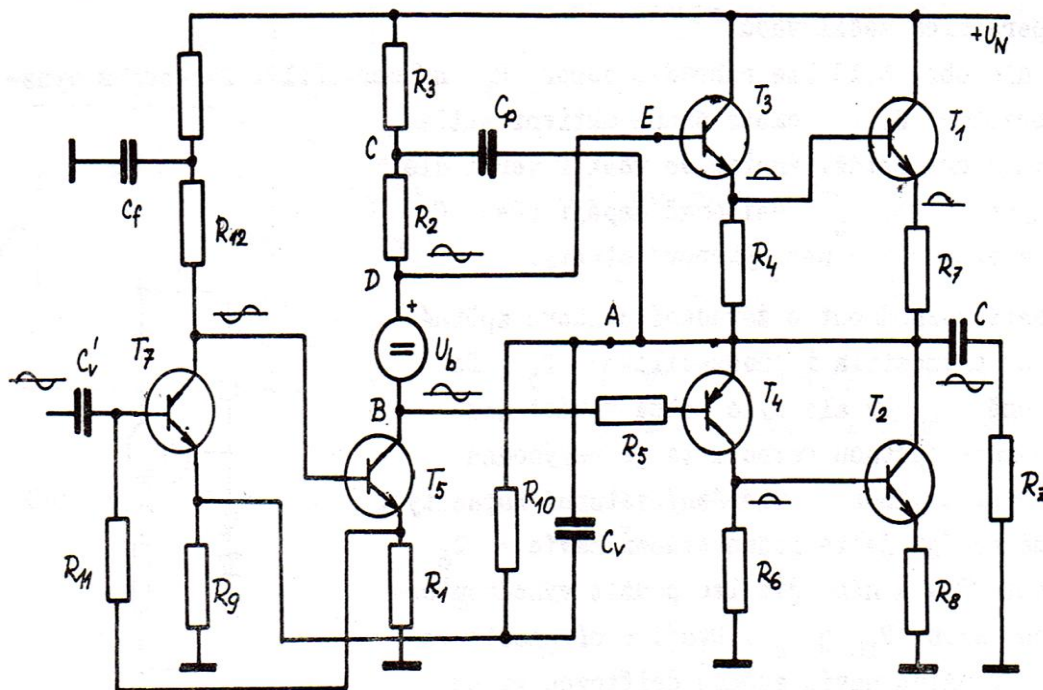
*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Vít Krňávek
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.*

Funkce a parametry nf koncového zesilovače

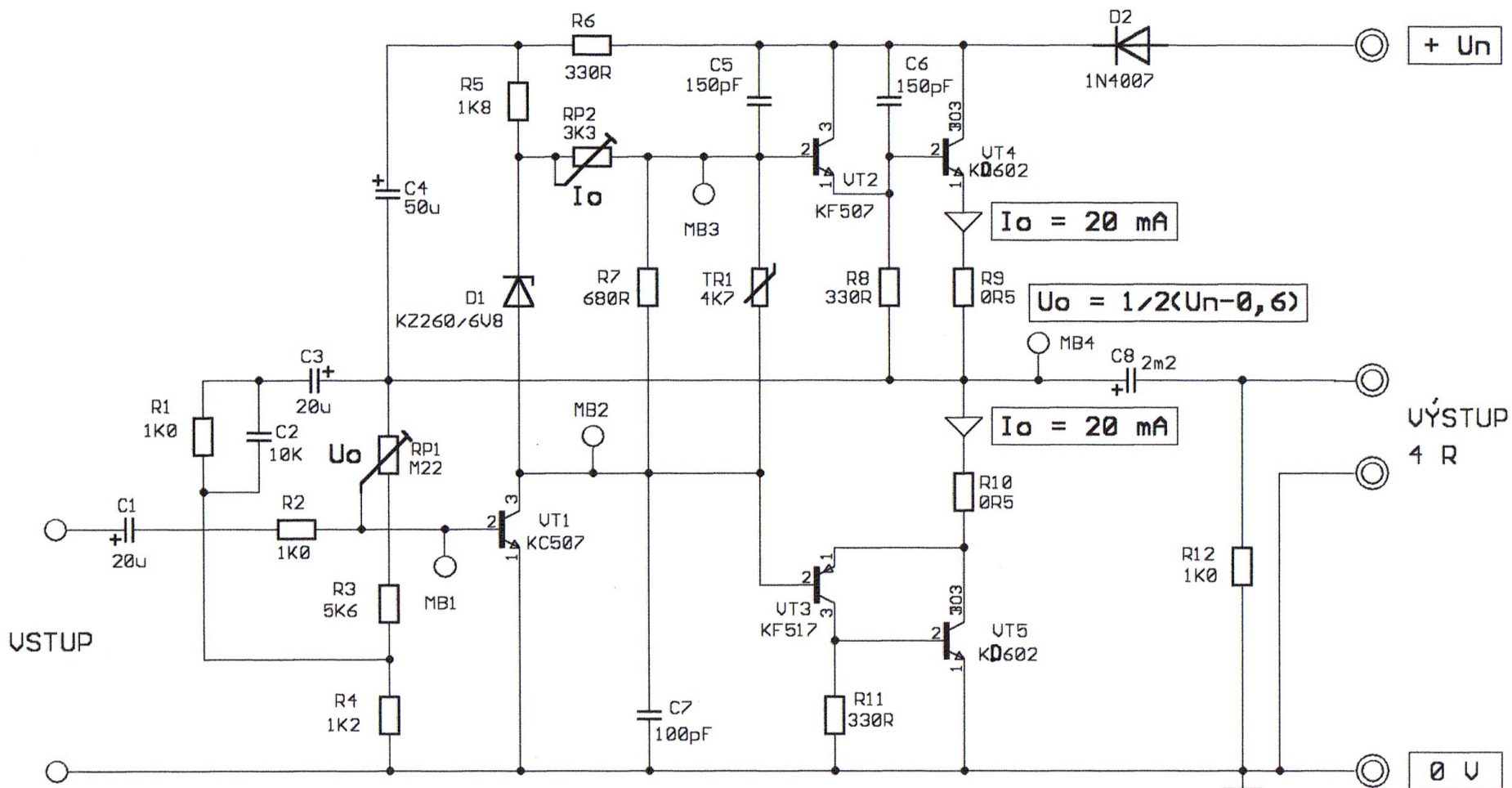
Výrazem koncový zesilovač je označován zesilovač, který při napětovém buzení úrovni řádů set mV odevzdává do příslušné zatěžovací impedance (reproduktorů nebo do rozvodu) požadovaný výstupní výkon při předepsaném zkreslení. Pod pojmem koncový stupeň rozumíme obvykle dvojici nebo čtveřici vlastních výkonových stupňů, které pracují zpravidla ve třídě B nebo AB, novější koncepce používají provoz impulsní. Koncový zesilovač mimo koncový stupeň (nebo stupně) obsahuje budiče a předzesilovací stupně.

Typickým zapojením koncového zesilovače je tzv. kvazikomplementární zapojení na obr.1, ve kterém jsou koncové stupně s tranzistory souhlasné polarity a komplementární dvojice je už ve stupních budících, tj. na nízké výkonové úrovni.

Horní výkonový tranzistor T_1 je zapojení SC a pracuje jako výkonový emitorový sledovač. Druhý tranzistor T_2 je díky souhlasné polaritě v zapojení SE a má úplně jiné vlastnosti. Aby byl koncový stupeň funkční, je nutno báze obou tranzistorů budit v protifázi. Tuto inverzi signálu získáváme použitím komplementární dvojice pro budiče T_3 a T_4 . Horní budič T_3 pracuje opět v zapojení SC, dolní T_4 v zapojení SE. Zavedením stoprocentní záporné napěťové sériové vazby z výstupu do emitoru T_4 se vlastnosti dolní větve SE+SE výrazně změní. Celek pracuje jako bočníkově řízený emitorový sledovač a má vlastnosti „umělého“ PNP výkonového tranzistoru v zapojení SC. Obě báze budičů T_3 a T_4 lze již budit soufázovým signálem, ale aby čtveřice T_1 až T_4 nepracovala ve třídě C, je nutno mezi obě báze zapojit pomocný zdroj předpětí U_b . Pomocí tohoto zdroje lze nastavit příslušný klidový proud tranzistorů T_1 a T_2 pro požadovanou třídu AB. K bodu B musíme už přivádět celovlnný signál z předzesilovače T_5 ve třídě A.

Celkové schéma měřeného nf koncového zesilovače

K základním parametrům koncových zesilovačů patří:

- **trvalý sinusový výkon** (alespoň 40 W na kanál) *
- **kmitočtový rozsah** (20Hz až 22 kHz +-1 dB)
- **váhové zkreslení** (do 0,1 %)
- **odstup signálu od rušivých hluků** (> 80 dB)
- **výstupní impedance** (do 0,5 Ω)
- **rychlost přeběhu** (≥ 1 V/ μ s)

* v závorkách jsou uvedeny požadavky na zařízení třídy Hi-Fi